

V prejšnjem letniku Geografskega vestnika sem poročal o 1. številki revije »Karstologia«, nove revije, ki naj bi zapolnila praznino v francoskem krasoslovnem in strokovnem speleološkem tisku in ki naj bi imela vsaj »frankofoni«, če ne že svetovni, pomen.

Pred nami je druga številka, ki se v zasnovi ne razlikuje od prve, a je, kar je normalno, malo manj načelno usmerjena, tudi malo tanjša, a zato še obilneje ilustrirana. Prav tako obsega originalne prispevke (8), poročila o strokovnih srečanjih (6) ter o novejši krasoslovni literaturi (21).

Med originalnimi prispevki jih pet obravnava francoski kras, od Alp in Pirenejev do atlantske obale. J. J. D e l a n o y (*Jamski sistem planote Sornin*) ter J. S e s i a n o in A. M u l l e r (*Hidrologija jezera Lessy — Visoka Savoja*) obravnavajo hidrologijo alpskega krasa — v prvem primeru hidrologijo ene izmed najglobljih jam na svetu Berger (–1198 m), v drugem pa gorskega kraškega jezera, pri katerem so šele z barvanjem ugotovili, kam se podzemeljsko odteka. Ph. R e n a u l t v članku »Novejše študije o krasu Niaux-Lombrive-Sabart« prikaže nove dosežke, opravljene v okviru podiplomskih študij o jamskih sedimentih in speleometeorologiji tega velikega (14 km) jamskega sistema v Pirenejih. Članek »Kras in obala pri Bec de Caux« (Normandija) avtorja R. R o d e t-a je za nas zanimiv predvsem zaradi snovi, ki je sicer ne poznamo: obravnava obalni kras v kredi, kjer se prepletajo vplivi kraških in abrazijskih procesov v razmeroma nenavadni kamnini, kredi. Zadnji izmed člankov z domačo, francosko, tematiko je »Hidrogeomorfološka karta krasa Dorvan 1 : 10.000« (južni del gorovja Jura) avtorjev J. G i b e r t, R. L a u r e n t in R. M a i r e. Članek dopolnjuje (v prilogi) oziroma pojasnjuje samo karto (tiskana v večbarvnem tisku), ki vsebuje praktično vse elemente geomorfološke karte krasa.

Tudi prispevki, ki obravnavajo kras izven Francije, so pestri: C. B e z e s in C. J o s e p h »Razlaga povezave pretok—nivo morske gladine v kraškem obalnem (zaslanjenem) izviru Almyros Agios Nikolaos (Kreta) s pomočjo multikorelacije s piezometričnim nivojem«, B. C o l l i g n o n »Hidrotermalna speleogeneza v področju Biban (Telski Atlas, Alžirija)« ter L. D e h a r v e n g in A. G o u z e »Jame in kras v okolici Chieng Mai (Tajska)«.

Za konec naj omenim, da je med poročili o literaturi obsežna ocena Acta carsologica 8 (Inštitut za raziskovanje krasa v Postojni) in Kunaverjevega dela o geomorfološkem razvoju Kanina (Geografski zbornik 22). Od ostale jugoslovanske literature sta omenjena Miličeva prispevka o krasu Zahodne Srbije (Dela Geogr. inštituta J. Cvijić). Poročili o slovenski krasoslovni literaturi sta celo ilustrirani s slikama Cerkniškega polja in Kaninskih podov.

Andrej Kranjc

S. E. Lauritzen, Arctic and Alpine Karst Symposium (Program and Field Guide), Oslo, 1983, str. 89

Kot je razvidno iz naslova, sestavljata knjigo program in vodnik po ekskurziji ob priliki »Simpozija o arktičnem in alpskem krasu«, ki je bil avgusta 1983 v Oslu. Vendar je ta vodnik tako zaokrožen in podroben, da je več kot le vodnik po ekskurziji; je kar zaključeno delo o norveškem krasu, predvsem pa o tamkajšnjih podzemeljskih kraških

pojavih. Literatura o norveškem krasu je sicer skromna in za nas precej težko dostopna. Zato je ta vodnik toliko koristnejši, saj so na enem mestu zbrani bistveni podatki o norveškem krasu.

Na prvih 12 straneh knjige je program simpozija in povzetki (13) predhodno prijavljenih predavanj, gradivo vodnika pa zavzema 69 strani. V uvodnem poglavju nas avtor seznanja z razprostranjenostjo, litologijo, geomorfologijo, hidrologijo in speleologijo norveških karbonatnih kamnin ter s kratko zgodovino preučevanja tamkajšnjega krasa. Sledi opis posameznih kraških predelov Norveške: okolica Oslo fjorda in pogo-rje Jottunheimen v južnem delu dežele ter okolica mest Mosjoen, Mo i Rana in Fauske ter področje planotastega ledenika Svartisen na severu. Kras se pojavlja od morske gladine do kakih 1.400 m n.m., kar je v visokih zemljepisnih širinah pravi »visokogorski« kras.

Besedilo ilustrira 65 grafičnih prilog — kart, geoloških kart, diagramov, blokdiagramov, jamskih načrtov in skic. Čeprav je besedilo zelo zgoščeno, so objavljeni številni podrobni podatki o kamninah, o hidrologiji (vključno s sledenji podzemeljskih tokov), dodani so podrobni opisi sedimentnih profilov ter podatki o starosti kapnikov in kosti iz kraških jam.

Delo zaključuje seznam najpogostejših norveških zemljepisnih oziroma krasoslovnih terminov (s prevodom v angleščino), ki se najčešče pojavljajo v zemljepisnih, krajevnih in jamskih imenih. Seznam uporabljene literature obsega 48 enot, od tega je 31 enot, ki se neposredno nanašajo na norveški kras.

Andrej Kranjc

Krajša knjižna poročila

Mavricij Zgonik, Vloga geografskega okolja na začetke in rast Maribora. Kronika — časopis za slovensko krajevno zgodovino, 31, šte. 2-3, str. 103—114, Ljubljana 1983.

V prispevku so predstavljene in ovrednotene tiste geografske oziroma pokrajinske sestavine območja, na katerem je vzniknil in se je razvijal Maribor od 12. stol. dalje. Podrobneje sta osvetljena položaj in lega mesta in posebej poudarjena njegova obramba in prometna lega in položaj. Pregledno, po posameznih obdobjih, so prikazane in ovrednotene tiste sestavine geografskega okolja, ki so pomembneje vplivale na krepitev in rast mariborske mestne aglomeracije. Pri vsem tem postavlja avtor v ospredje vsakokratne politične, gospodarske, industrijsko-tehnološke in druge razmere, ki so neposredno krepile položaj in vlogo mesta v pokrajini. Podrobno je prikazana vloga in moč Maribora po zadnji vojni, ko je svoje gravitacijsko zaledje razširil na domala celotno območje severovzhodne Slovenije. Prav tako niso prezrte funkcije posameznih mestnih predelov v različnih obdobjih. Zanimiv in tehtno napisan prispevek, ki kaže tudi na potrebo po sprotnem prevrednotenju posameznih sestavin geografskega okolja.

Vladimir Bračič, Razvoj upravne ureditve v Mariboru. Kronika — časopis za slovensko krajevno zgodovino, 31, šte. 2-3, str. 229—239, Ljubljana 1983.

Študija je prvo temeljitejše delo v geografiji, ki sega na področje oblikovanja in spreminjanja teritorija najmanjših upravno-političnih enot v zadnjih stotridesetih letih (1850—1980). Na izre-